

Intoxikace v neurologii

doc. MUDr. Edvard Ehler, CSc. – editor hlavního tématu

Neurologická klinika Pardubická krajská nemocnice, a.s., a Fakulta zdravotních studií Univerzity Pardubice

Neurol. pro praxi 2010; 11(4): 215

Toxické poškození centrálního i periferního nervového systému se v neurologické praxi ambulantní i nemocniční vyskytuje často. Vzhledem k širokému spektru toxických látek jsou klinické příznaky těchto akutních či chronických intoxikací velmi různorodé. Téma neurotoxikologie je aktuální z mnoha důvodů. Exogenní toxin může být příčinou často se vyskytujících syndromů (např. závratě, neuropatie). Vzhledem ke stále se zvyšující intenzitě cestování dochází k expozicím toxinům, které jsou velmi vzácné, či se kterými jsme se ještě vůbec nesetkali (např. puffer fish a její toxin). I toxické látky se mohou podílet na rozvoji běžných neurologických chorob (např. m. Parkinson). Spektrum intoxikací zahrnují i násilné činy a v současné době to mohou být i teroristické útoky (viz japonská sekta Omo).

Intoxikace bychom mohli rozdělit podle mnoha hledisek. Jsou intoxikace akutní (např. suicidální či akcidentální v průmyslu) a chronické (dlouhodobá expozice neurotoxickým látkám v průmyslu či v rámci nežádoucích účinků léků – např. cytostatik). Jsou intoxikace náhodné, ale také úmyslné (od suicidálních, přes kriminální činy až po teroristickou aktivitu). Podle původu je možno toxiny rozdělit na biologické (rostlinné či živočišné) a chemické (organické či anorganické). S akutními intoxikacemi se neurolog setkává na neurologické JIP (zřídká) a častěji jako konzi-

liář (interní JIP či ARO). Nemocní s chronickými intoxikacemi jsou odesíláni k neurologickému vyšetření odborníky chorob z povolání, ale jsou také posíláni do ambulance či na neurologické oddělení pro nejasné závratě, známky encefalopatie, progredující poruchy kognitivních funkcí či polyneuropatie. Potíže a klinické nálezy jsou v neurotoxikologii různorodé, a přesto je důležité, aby neurolog měl o některých charakteristických syndromech důkladný přehled (např. o Wernickeově encefalopatii či senzitivní polyneuropatii v rámci léčby cytostatiky) a v případě méně známých intoxikací či při menší intenzitě příznaků aby správně odhalil, že se může jednat o neurotoxické projevy. A takovou informaci se snaží podat autoři hlavního tématu Intoxikace v neurologii.

V hlavním tématu Intoxikace v neurologii je v úvodu článek uvádějící statistické údaje z Toxikologického informačního centra. Jsou tam zajímavé přehledy o různých skupinách toxinů, incidenci hlášení intoxikace či dotazů na toxické působení u jednotlivých klinických případů, o klinických projevech. Na tento úvod navazuje práce zabývající se encefalopatií v důsledku působení organických rozpustidel. Pak následuje přehled toxických neuropatií s rozdělením jak na typy toxických látek, situace, ve kterých se toxické neuropatie vyskytují, a rovněž klinické projevy a elektrofyziologické nálezy. Další článek

se zabývá nežádoucími účinky antiepileptik, kde akutní i chronické toxické projevy jsou prezentovány v kontextu s jinými vedlejšími projevy antiepileptik. Následují dvě kazuistiky. Jednak popsán příběh muže s chronickou profesionální intoxikací technickým benzinem a v dalším kazuistickém sdělení se rozebírá vícesystémové poškození centrálního i periferního nervového systému u alkoholičky středního věku.

Soubor článků věnovaný neurotoxikologii vznikl aktivitou členů Sekce průmyslové neurologie a neurotoxikologie České neurologické společnosti. Snažili jsme se zachytit jak statistické údaje, závažnost toxického působení s akutními i chronickými klinickými formami, tak i přehled některých typů toxického působení na nervový systém. V kazuistických sděleních pak čtenář jistě pocítí, jak závažné a zčásti již trvalé poškození nervového systému zanechává působení toxických látek.

doc. MUDr. Edvard Ehler, CSc.

Neurologická klinika PKN, a.s.

a FZS Univerzity Pardubice

Kyjevská 44, 532 03 Pardubice

edvard.ehler@nemocnice-pardubice.cz

